

26ste zondag het jaar

Jezus heeft, binnen de door en door wereldse cultuur van zijn dagen, gestreden tegen hypocrisie, macht en corruptie. Hij was vooral bedacht op het bederf van kinderen. Het gaat hier niet letterlijk om het kind, maar om iedere pretentieuze, eenvoudige en vooral kwetsbare

mens, – de mens die gemakkelijk slachtoffer wordt van machthebbers. Het is in die zin een voorzetting van vorige week, toen ook een kind ten voorbeeld werd als voorwaarde tot toegang tot het Koninkrijk.

Uit het Oude Testament wordt een tekst 'gevist' die dienen kan om te stellen dat de Geest van God niet aan een bevoorrechte toekomt, maar in principe aan iedereen. De teksten geven tot veel verschillende thema's aanleiding.

Thema: "Macht als een kwaad"

EERSTE LEZING uit het boek Numeri (11,25-29)

In die dagen daalde de Heer neer in een wolk, sprak tot Mozes en legde een deel van de geest die op Mozes rustte, op de zeventig oudsten. En toen de geest op hen rustte, profeteerden zij maar later hebben zij het niet meer gedaan. Nu waren er twee mannen in het kamp gebleven. De een heette Eldad, de ander Medad. Ook op hen rustte de geest - zij stonden op de lijst, al waren zij niet naar de tent gegaan - en zij profeteerden in het kamp. Een jongen ging het ijlings aan Mozes vertellen en zei: 'Eldad en Medad zijn aan het profeteren in het kamp.' Jozua, de zoon van Nun, die reeds als jongeman in dienst van Mozes gekomen was, zei daarop tot Mozes: 'Mijn heer, dat moet u hen verbieden.' Mozes zei hem: 'Waarom komt u voor mij op? Ik zou willen dat heel het volk van de Heer profeteerde en dat de Heer zijn geest op hen legde.'

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus (9,38-43,45,47-48)

In die tijd zei Johannes tot Jezus: 'Meester, we hebben iemand die ons niet volgt in uw naam duivels zien uitdrijven, en we hebben getracht het hem te beletten omdat hij geen volgeling van ons was.' Maar Jezus zei: 'Belet het hem niet, want iemand die een wonder doet in mijn Naam zal niet zo grif ongunstig over Mij spreken. Wie niet tegen ons is, is voor ons. Als iemand u een beker water

te drinken geeft omdat gij van Christus zijt, voorwaar Ik zeg u: zijn loon zal hem zeker niet ontgaan. Maar als iemand een van deze kleinen die geloven, aanleiding tot zonde geeft, het zou beter voor hem zijn als men hem een molensteen om de hals deed en in zee wierp. Dreigt uw hand u aanleiding tot zonde te geven, hak ze af; het is beter voor u verminkt door het leven te gaan dan in het bezit van twee handen in de hel te komen, in het onblusbaar vuur. Het is beter voor u kreupel het leven binnen te gaan dan in het bezit van twee voeten in de hel te worden geworpen. Het is beter voor u met één oog het Rijk Gods binnen te gaan dan in het bezit van twee ogen in de hel te worden geworpen, waar hun worm niet sterft en het vuur niet gedooft wordt.'

OVERWEGING

Wat in een gemeenschap snel opvalt, dierbare mensen, is haar verdeeldheid. Waarom zouden we immers voor de gemeenschap ons best doen als er geen verdeeldheid zou zijn. Het is de verdeeldheid die het verlangen naar eenheid levend en draaiend houdt. En dat is van alle tijden. De getuigenissen zijn zo oud als de wereld. Geschiedenis gaat dan ook vooral over oorlogen.

Een voorval van ruim 3000 jaar geleden hoorde u zojuist in de eerste lezing. Het vertelt over de bezorgdheid over twee mensen die spraken in de naam van God, terwijl ze dat deden buiten het normale circuit. Dan krijg je 't: iemand brengt ze aan en die zegt Mozes dat hij moet ingrijpen. Maar hij wijst het af; hij is al lang blij, dat er mensen over God praten, ook al doen zij dit niet bevoegd. Ruim 1000 jaar later rapporteert Marcus iets dergelijks; u hoorde het in de evangeliëlezing. Johannes brengt iemand aan, want die deed iets - in Jezus' naam, terwijl die niet bij de club hoort, ... ja, en dat kan toch niet, dacht hij. Ziet u, dierbare mensen, dat er ook toen al mensen elkaar bevoegdheden bestreden en er als de kippen bij waren om te verklaren, dat de ander in zijn hok moet blijven.

Het is van alle tijden, ook in onze tijd. Ook u zult wel weten dat er allerlei zeer kleine groepen zijn die zich niet meer thuis voelen in de reguliere kerken. Hier in de buurt is het bv. Bartimeüshage en Gods werkhof. Het zijn er in Nederland ongeveer 80. Toen dat pas ging ontstaan, werden heel wat mensen daarover bezorgd, ook de kerkelijke overheden. Maar de weerstand nam af door het besef dat ook die mensen christenen zijn en ergens onderdak vinden, al is dat dan niet bij de officiële Kerk.

Dierbare mensen, in het verzet daartegen gaat het dikwijls om angst en macht, – om informele macht en zeggenschap, ontleend aan de groep waar je bij hoort. Er is niks nieuws onder de zon; maar goed, ... laten we niet blijven hangen in analyses van onze gemeenschappen, en ons eerder afvragen waar het dan wél en méér om gaat. Gaat het om het geloof of om de Kerk? Schept de Kerk het geloof of schept het geloof de Kerk? Gaat het om mensen of dogma's? Gaat het om heil of privileges? Dat zijn netelige vragen, dierbare mensen, want weet u, het gaat natuurlijk om het geloof, om mensen en om ons heil en niet om de Kerk met zijn stellingen, privileges en rechtbanken. De Kerk is geen doel op zich, maar een weg. Dat laatste zal de officiële Kerk meteen toegeven, maar ze zal tegelijk stellen, dat je niet zonder een gemeenschap kunt geloven. Ook dat laatste is waar, als je tenminste wilt voorkomen dat je alleen in jezelf gelooft.

Het was en is nog steeds een thematiek sinds de jaren '60, – terecht, maar sindsdien hebben we wel geleerd, dat alles wegdoen omwille van de mensen en het heil, dat dát niet werkt. Het geloof is immers wat we sámen formuleren, althans het geloof van dit moment, – in alle oprechtheid geformuleerd, maar tegelijk in de overtuiging, dat het altijd beter kan. En je wacht dan op het leergezag, – weet u wel, die instantie die het geloof probeert te toetsen aan wat de traditie aanlevert. Wat zegt het leergezag? Waar houden we ons samen aan? Om het antwoord op die laatste vraag gaat het.

Hopelijk komt er eens een tijd (– in veel kringen van de geloofsgemeenschap is die er trouwens al –) waarin iedereen ziet, dat de leer de dagelijkse praktijk nooit helemaal dekt. Met een voorbeeld: er zijn mensen die volgens de Kerk niet kunnen trouwen met de partner van hun keuze en toch zegenen ambtsdragers de verbintenis in, niet officieel maar toch. Dat mag gebeuren, want het gaat om mensen en niet om rechtsregels. Zijn dan die regels onzinnig? Het antwoord is nee. Maar we geloven allereerst in de liefde en die mag nooit wijken voor de behoefte aan een regel. Elke mens is de auteur van zijn eigen geweten.

Weet u, dat is eigenlijk de enige tegenstelling tussen de linker en rechter vleugel van elke gemeenschap waar mensen elkaar treffen. Of dat nou links en rechts is in de Kerk of binnen een politieke partij, – met het evangelie in de hand gaat het altijd om het heil van mensen en niet om een zekerheid van een geregeld bestaan. Het is een strijd om de radicaliteit van het evangelie. “Meester, we hebben iemand in uw naam bezig gezien, – iemand die ons niet volgt” en Jezus antwoordt: “Belet het hem niet, want wie niet tegen is, is voor.”

Dierbare mensen, het evangelie van vandaag gaat onder andere over die dingen. Over de Geest

van God die de mens voortdurend schept en dat de mens niet wordt geschapen door zijn eigen dogma's. Het evangelie bevestigt dat, met een oerduidelijk voorbeeld: “... als iemand een van deze kleinen die geloven aanleiding tot zonde geeft ...” enz. Het gaat hier (tussen haakjes) niet over kinderen maar over de eenvoudigen van geest, – dat wil zeggen: mensen die niets anders in huis hadden dan te accepteren wat de joodse overheid bepaalde. En wat hier zonde betekent, is niet wat wij vroeger in een biechtstoel vertelden, maar zonde in de bijbel is bijna altijd: God inruilen tegen je eigen zekerheid.

Het evangelie is eigenlijk zo simpel, – wel weer met gedachtegoed dat in onze cultuur zoveel uitleg vraagt, zodra bv. het woord hel valt, ja als straf. We kunnen daarmee niet zo goed overweg. Het is immers de gedachte dat de liefdevolle God zich niet voor eeuwig van zijn schepsel zou afwenden. Wel kunnen we er één ding over zeggen: die hel is minstens jouw leefwereld als je je Schepper en zijn boodschap van liefde radicaal miskent; je bent dan diep ongelukkig, for the time being. Je moet er dus zowat alles voor over hebben om dát te voorkómen.

Misschien in dit verband nog een laatste vraag: wat is dan de hemel? Dierbare mensen, ook dat weten we niet precies, maar het is in ieder geval een gemeenschap, die niemand uitsluit en waar de verhoudingen niet worden bepaald door regels en macht, maar door liefde.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

